नं. ५३४९

प्रताप रुद्रीयोऽलंकार भाग:
तैलिंग्याम्.

× × × ×

पत्र. २३ —— सं.

विषय: अलंकार शास्त्रं

प्रतापरुद्रीयोलंकारभागः

तैलिंगदेशलिप्याम्

५३ ४५

5399 / F = 23

तैलंगु भाषा

विद्यानाथकृतस्य प्रतापरुद्रियस्य अलङ्कारभागः

శ్రీగణేశాయ నమః॥ గుణానికూపగానాం నం తథాంఽలంకారానికాంక్షంతే। అలంకృ(త్రి)యతే అనేనేతి బాహ్య ఉపాటిశయహేతురలంకారః। తస్మాత్త్వం

కాశత। ఉపకుర్వన్తి తం సన్తం యే౽౦గద్వారేణ జాతుచిత్। హారాదివదలంకారాస్తే౽నుప్రాసోపమాదయః॥ ఇతి। యద్వా॥ నరవరగాధవయువగతైర్వర్ణలయ

నుం పురాదిభిః యథాలంకారత యాంపుసిత్త్వైరవయవగతైరనుప్రాసోపమాదిభిః తదలంకారతయాంపుసిత్త్వైర

వయవీభూతం తావమవతీయతే॥ అత్ర యాత్ర యుక్తాం వెనాలంకారాలంకారతభాం పౌలోకవత్త్వాదిసంపుతః బాహ్య తుత్వేంతు త్వేపిగుణానా

మలంకారాణాం బాధ్యయే దాన్త్వ ధాం వపదేశః। సంపుటనాత్ర యాంగుణాః శబ్దార్థ(త్ర)యాంగుణ్యలంకారాః। తత్ర ప్రథమం శబ్దార్థభయగత్వే

న త్రివిధమలంకారవర్గః। అర్థాలంకారాణాం చాతుర్విధ్యం। ఔపమ్యగర్భ ...

ರಿಸಂಖ್ಯಾಲೆ ತುಂಬೈದಃ॥ ತಾತ ತಾವೆ ಯನಾಲಿ ಯಾ ತ್ಕಾಘಸಾಂಧ್ರನೆ ತಾರಗಾಂತರಾಲಿ ಪನಿ ಫಾಂತೆ ಸಮಾಂಧಿಃ॥ ಅ ವಾಂಕುವಾ ಮಿತ ಯಾ ಖುಸಾಂಧ್ರನೆಲವಯಾಂನಾಂ ಕಾರಕನಾ ಮು ಧಾಮು
ಬಿವ ತೇ ಯ ಘುಖುಸ್ತು ಯಃ॥ ನಿವೃತ್ತಿವಘುವಾಂಘು ಘ್ನಗವ್ಯಾ ರಾಜಫ್ರೋನಿ ಮಪವೃತ್ತಿವ ವಾಖಜ ಪ್ರುಷ್ಟೋಬೈರ್ದಃ॥ ಅಫೆ ಘಾಂಘ್ರ ದಘ್ನುವಷ್ಟ ಎವಃ ಯಘಪಿ ವಾಲೆಷ್ಟಾಂ ಕಿ ವಿಲಸಸಾಂಮಾಂ ಷ್ಟೋ ಡುಕ
ದಂಖ ರಾಖ ದ್ಯೂಘ ಮುಸ್ತ್ರಿತ ಧಾಂ ಘವಿವತ್ತಿತ ತಾಟದಸಾದ ವಘ ಮೂವೆ ಘುಗಗಾನಾ॥ ಅರಾಮ॥ ಅ ಧ್ಯಾಲಂ ಕಾರ ವಿಭಾಂಗ ನಿರೂಪಣ ನಂತರಂ ಶಬ್ದಾರ್ಥ ಯಾ ಮ ಧ್ವನಿ ಶಬ್ಬ ಘ ಪ್ರ ತೀ
ಘಾಂ ತರಂಗ ರಾಜ (ತು) ಧ ಮಂ ಶಬ್ದಾಲಂಕಾರಾಂ ನಿರೂಪ್ಯಂತೆ ಭವೆದ ಷ್ಯವ ಧ್ಯಾನೆ ನಷ್ಯ ಯಾಂ ಘ್ಯಂಜನ ಯುಷ್ಮ ಯಾಂಃ॥ ಆ ವಲಿ ಪಿ ಯೂ ತ್ರಿಸುಖುದ್ದೈ ಕಾನು (ಪ್ರಾ) ಸಉಚ್ಛಾತೆ। ಯು (ತ್ರಾ)
ಷುವ ವಾಂತ ಯಾಂ ಘ್ಯಂಜನ ಯುಷ್ಮ ಯಾಂ ದರ್ಶ ಯಾಂಃ ಫಾನರುತ್ವನಂ ತ (ತ್ರು) ಷ್ಟು ಕಾನು (ಪ್ರಾ) ಸಃ। ಯುಧಾಂ॥ ಮುಖಾಂ ಮುಖಾಂ ವವಿಭ ವೆದ ತೆತ್ತೈ ಮಂತರೆ ಕರೆ॥ ರಾಂ ಬ ಸ್ನಾಜ ಸ್ನಾ ಬಿಜಯಾ
ರಾಂಜಾ ರಾಜ ದ್ಯು ಕೋ ಶ ಯುಃ॥ ಲಕ್ಷ್ಮೀ (ಪ್ರು) ಭವತೀನಾಂ ಮು ಷ್ಯಂಜಮಾನಾಂ ಯು ಧಾಂಘವೆ ತೀ॥ ಪುನರುಕ್ತಿ ರಸಾ ನಾಮು ಶಲಿಘನು (ಪ್ರಾ) ಸಉಚ್ಛಾತೆ। ಯುಧಾಂ। ರೆ ರೆತ್ತ (ಪ್ರ) ಮ ವಾರೆತ್ತಿ ಲತ್ರಿ
ತ್ತಿ ರಾಮು ತಃ (ಶ್ರೀ) ಕಾಶ ತೀ (ಪ್ರ್ಯಾ) ಪತ ವೆತ್ತಿ ಧ್ರವಂ ಘ್ಯಂಜನೆಂ ದು ರೆತ್ತಿ ನಸು ಭತಂ (ಪ್ರೋ) ತ್ತಿ ಘ್ನು ಕೌತ್ತೈ ಯುತ್ತೈಃ ಯಾ ಘು ವೈವಯ ದಿ ಲಭಾ ಪತ್ತಿ ಯ ಪದಂ ತಾಂತರ ಪತ್ತಿ ಶ ವ ಧಾ
(ತ್ತ್ರಿ) ಘ ವೆ ಘ್ನುತ್ತಿ ಮರ ತರ ಕ್ಷ್ನ ನಿಕ ರಾಂ ಮು (ತ್ರ) ತ್ತು ರತ್ತಾ ಶು ಪಃ। ಯು ಮು ಕಂ ಫಾನರು ಸ್ಟೈ ತು ಸ್ಟ್ರರ್ಘ ಘ್ಯಂಜವ ಯುಷ್ಮ ಯಾಂಃ (ಕ್ರೌ) ಕಾನು (ಪ್ರಾ) ಸೆ ಘುಘುನು (ಪ್ರಾ) ಸೆ ವ ಸ್ವರ ಫಾನರುತ್ವಾ
ಮಾನು ಷಂ ಗಿ ಕಂ। ಯುಮ ಕೆ ತು ಸಘುರ ಯಾ ಘ್ಯಂಜನ ಸಮು ದಾಂ ಯ ಯಾಂ ರಾಂ ವವ ಫಿಃ। ತ ಸಾಖಾದಿ ಮು ಧಾ ಬಾಂ ತ ಗ ಲ ಕ್ಷ್ವಾನ ಬವ ಚಾಪೂಂ ಭದಾಃ (ಅ) (ಪ್ರ) ಧಿ ಜ್ಞ (ಪ್ರ) ಮು ದಾ (ಪ್ರ್ಯ) ಯುತೆ।
(ಪ್ರ) ರಾ ವಃ॥ ಕಾಶ ತೀ (ಂಧ್ರ) ಸು ಮು ಫಾಂ ಕುಫಾಂ ಮತ ಜಸಃ (ತ್ರ) ಯಾಂ ದ ರಾಂ ತಿ ಪದ್ಮೈ ಕು ಮುಖಾ ವು ಫಾಂ ಮು ತೆ ಜಸಃ। ಯು (ದಾ) ಧ್ಯಃ (ಪ್ರ) ಮು ಘ್ನತಿಂ ಬಿ ಧ್ಯಾ ಬಸ ತೆ ಪು ನರು ಕ್ತಿ ವ ಕೆ। ಪುನರು ತ್ಸಾ ವ
ದಾಂ ಭಾಂ ಸೊ ಲಂ ಕಾರ ಗು ಸಫಾಂ ಮುಲಃ। ಯು (ತ್ರಾ) ಧ್ಯಃ ಫುನರು ಕ್ತ ವ ದಾ ಭಾಂ ಸ ತೆ ಅನ್ವಯು ವೆಲ ಯಾಂ ಅಸು ಧಾಂ ಭ ಶು ಖಿ ನ ಪುನರು ಕ್ತ ವ ದಾ ಭಾಂ ಸೊ ಲಂ ಕಾರಃ। ಅ ಧ್ಯಾಲಂ ಕಾ
ರ ತ್ರೈ ಘುಸು ಪ್ಪ ಫಾನರು ತ್ವಾನಿ ತ ತಾಷ್ನು ಬಡ್ಡ ಲಂ ಕಾರ (ಪ್ರು) ಸಾ ತಿ ವೆ ಲಕ್ಷ್ಮಿ ಗಾಂ ತ ವ ತಂ। ಯು ಧಾಂ। ಬಿ ಘ್ನು ರಿಂ (ಪ್ರ) ಕ್ಷ್ನ ತಿ ಭು ಜಾಂ (ತು) ಪ ತಿಃ ಪುರು ಷಾ ತು ಮುಃ। ಭಾಂ ಸಾ ಜ್ಞಾ ಸುಖಾ ಘು ಸಪ್ಪ ಕತ್ತಿ
ಜಃ ಕಾ ತ (ತಂ) (ಶ್ರಾ) ವಿ ರಾಂ ಜಿ ತೆ। ಅ ತ್ಥ ಭ ಯ ಫಾ ನರು ತ್ವ ಲಂ ಕಾರಃ ಶ ಬ್ದಾ ತೆ। ಶಬ್ದಾರ್ಥ ಯಾಂಃ ಫಾನರು ತ್ವಾಂ ಯು (ತ್ರ) ರಾಂ ಪು ಘ್ನು ಭಿ ದ ವ ಲಿ। ಸ ತಾ ಮು ತಾ ತ್ತು ತ್ತು ವಿ ದಾಂ ಲು ತಾಂ ಸು (ತ್ರ)
ಸ ತ್ರಿ ಘ್ನಾ ತೆ। ಯು (ತ್ರು) ಶ ಬ್ದಾರ್ಥ ಯಾಂ ಸಾ ತು ಪ್ರು ಘ್ನಾ ಷ್ಟ ದ ಮಾ (ತ್ರು) ಂ ನಸ್ವ ರೂ ಪ ಭೇ ದಃ ತ (ತ್ರ) ಲಂ ತು (ಪ್ರಾ) ಸಃ। ಯು ಧಾಂ। ಗು ಕಾ ಗು ಕಾಂ ಸಿಗ ಕಾಂ ತೆ ಯು ರು (ಪ್ರ) ಸವ ಪ ಸೂಂ (ಶ್ರ) ತ್ತಾ। ನಿ

3

[illegible]

తినే శం(భు) మద్రిసుఖదాం॥ అనుత్తమధర్మే పమానాం సమాసగౌరవభయాత్। ప్రదాపత్తు తుష్టం వ్యభిచారిన భూతం నచక్షుర్వ నభావిత్రైలోక్యే
తి మహి జయినః కాశ్చిద్విభూతిః। యయా లోకాలోకత్రిశ్రీతిధరత్వేష్వన్యేదశేషదశః ప్రకాశం తేన తేషాం ద్వివయుగత లోకః పరివయోః। పూర్వోక్త
దాహరణద్వయే పదార్థానాం సాధర్మ్యాజ్జ్ఞానాశ్రయభూతం వితరణశీలత్వప్రభారం జితత్వసాధర్మ్యేన యుక్తం। అనంతరం దాహరణద్వయే ధర్మస్య
ఘనుపాదానం। ఏషుచ ప్రసాదా పారశే ఋనప్రతిపాలం కారకం కాఉపమానసాక్షేపా భావాతే ఉపమేయసాధర్మ్యం న వివక్షితం। యత్రా
పమేయసాధర్మ్యం న వివక్షితం ఉపమానత్వమభూత్ తత్ర ప్రతీపాలంకారః। అనుక్త్వాది సమాసగౌరవభయాత్। అసంభవభ్రా
నాష్టం సదాం శీతాంశుశీతలం ప్రతాపరుద్రదేవస్య చరితం విశ్వమంగళం। అనుక్తధర్మే వాచ్యోపమానసమాసగౌరవభయాత్। కా
తతే ప్రోరణే భాతి శ్రీమసేన పరాత్రముః। రాంతు దుశ్శాసనాస్య వైరతస్య ప్రభూర్ధ్వే పాదధ్వజాః। అత్ర శ్రీమసేన పరాత్రమ ఇవ పరాత్రమో య
స్య సః శ్రీమసేన పరాత్రముః। ఇతి ధర్మోవాచ్యోపమానం లుప్తం। ఇతి లుప్తోపమాలక్షణ విశతి ప్రకారాః॥ అథ సాధారణధర్మోవా
న్యైర్ద్విధేనాం ధర్మఘుసకృదుపమానోపమేయగతత్వేన నిర్దేశః। అథయుగతత్వేన పృథగుపాదానం వా। పృథగుపాదానం చవ
స్తు ప్రతివస్తుభావేన బింబప్రతిబింబభావేన వా ద్విధా॥ ఏకస్య ధర్మస్య శబ్దద్వయేన అభిధానం వస్తుప్రతివస్తుభావః। దర్పణే ర
రద్వయోర్విధరుపాదానం బింబప్రతిబింబభావః। సకృన్నిర్దేశో యథా। నవపాః ప్రకాశమూర్ధ్నాః సింధుం తే కాకతీశ్వరం। అసాధూ
నాం వినేతా రంగురుం శిష్టానాం చ భక్తః। అత్ర సౌశ్వరం కాంశి ఘటనాం చ ప్రకాశమూర్ధ్నా న ఇతి సకృదేవ సాధర్మ్యేన యుక్తం। తథా
అసాధూనాం వినేతా రవిత రాజ్ఞో గురుశిష్య తు ఉభయధర్మత్వం సకృదేవోక్తం వస్తుప్రతివస్తుభావేన ద్విధా నిర్దేశో యథా। వంశయోయం
కాకతీయానాం వీరరుద్రో విభూషితః। అపవాయుః కరుణానాం రామేణైవ పరిష్కృతః॥ అత్ర భూషిత పరిష్కృత శబ్దాభ్యామేకా

[illegible]

[illegible]

ధర్మప్రతీత వర్ణస్య ప్రతివస్తుత్వాద్వస్తు ప్రతివస్తుభావః। బింబప్రతిబింబభావో యథా। స్ఫురత్ఖేదాంత పత్రశ్రీః కాకతీయనరేశ్వర। పాటకాద్రిరివాభాతి శత్రుంగస
గంధుమండలశ్ఛత్రశ్వేతం తవ చంద్రమండలం॥ సాధ్వ్యేన తాకతేంద్ర సువర్ణాచల యోరాజ్ఞో ధర్మీభూమితి బింబప్రతిబింబభావః। అపరమపి
శ్రీపతి ధూమసహ్యతా రసస్య సమస్తవస్తు విషయా ఏకదేశవర్తినీ చేతి। యథా। క్రమం శ్యామో రుదాపారణాం విభాతి ఘరాదర్శాభి వపాకతేంద్ర పురోవి

రు

రాజత్వమురం వశేదవపారాః ప్రధ్యంతే శ్రీద కాణ్డవదీయం దత్త్ర వురుత్సాని వివేకప్రకల్ప సమస్తవస్తు విషయా ఏకదేశవర్తినీ యథా। దివ్యాస్తులక్ష్మి
ధర్మరక్షకృతై వార్తురంగమత్రేనిభిరూరిభిర్వా నానాయుద్ధై కార్ముకలజలన్ని వెల్లవార్తిబలం త్రిలింగాధిపతే దుర్గాపం॥ అత్ర త్రిలింగాధిపతే ర్బలం స
ముద్రత్వోద్ధత్వాత్ తత్ర రకదేశవర్తిత్వర్ణమలంకారో ఘోఘోయమలంకారో దృష్టాన్తో యథా। ఘం ఘతి తుముదతి శ్రీమాంసతి ఘారజే ఘార శ్రీరామ
కరత్రైలాసేతి చ యశస్తే దైత్యభయం దేయుద్ధిష్ట అత్ర ఏకత్ర సైవాప్పమేయసాన్నిధ్యే పమానప్రదర్శనాత్ సాలంకారః। ఉభయోరభిదాభేద సాధారణ
స్యసాధర్మ్యస్యోపమోపమేయభావాద్రావంతే దాంత్వరం యథా సంభవముదాహరణీయం। అథానన్వయాలంకారః। ఏకస్యైవోపమానోపమేయత్వేనాన్వయో
మతః। యథా దివ్యోత్యసంత్రంశ్యాకారే నివళ్ళ ధర్మమేకత్వేనోపమానోపమేయభావో యన్యనున్నతే అనాన్వయాలంకారః। యథా। సంయులా
కైసువర్ణాద్రి రత్నాకరసుధాకరాః॥ తథా వీరరుద్రో యం వీరరుద్ర ఇవస్వయం॥ పర్యాయేణ ద్వయోరుస్మిన్నుపమేయోపమానతా। తస్మి
న్నుపమేయోపమా యథా। వృత్తి భావమశ్నుతే। యథా ధర్మ ఇవ పూర్ణశ్రీ రధర్మ ధర్మ ఇవ స్థితః। రామవత్తా విభాతి రామస్త్వవరం శ్రీనరేశ్వరోఽసహేశా
నుభవాదనుస్మృతిః స్మరణాలంకృతిః। యత్ర సదృశస్య పదార్థస్యానుభవేన సదృశవస్త్వంతరస్య స్మరణం జాయతే తత్ర స్మరణాలంకారః। యథా।
రాజ్ఞః ప్రతాపరుద్రస్య వీత్తయం వసుంధరా। శౌరిసుందరసలాదీనాం పాత్రేబాం స్మరతి భూభుజాం॥ అత్ర నలనహుషాదిత్వ్యాపాలనస్థితే
తయా ప్రతాపరుద్రం రక్షితారం పశ్యంతి ఆదీషు దినాదీపూర్వరాజస్మరణం। భిదాభేదసాధారణసాధర్మ్యనిబంధనాలంకారాన్ దర్శితాః। సం

6

[illegible]

[illegible]

1

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

ష యోంతేన నిమిత్తసేవే పాదాన మేవ । తథా హి । యద్వా సాధినే అను పాపే సాధన త్వేన నిర్దేశో నాన్య యోం పుష్టిదితి । తథా సాధనం నిమి
త్త సిత్త్ర సాధన త్వేన నిర్దేశో పి । తయో ర్నేహాసాహ పేక్షిత త్వాత్ ॥ పేతూ త్రుస్త్రా యోం ఫలం నిమిత్తం తేన తస్యానుపాదానే కం ప్రతి పేతుత్వం
నం గచ్ఛే తఫలా త్రుస్త్రా యోం సాధనం నిమిత్తం తేన తస్యానుపాదానే కం ప్రతి ఫలత్వేన సం శుకేత । యద్వా ప్రత్యాపరుద్ర న విపతర పాంతే కేతి సాంగా
రే । వృ గత్త్రి దురేశ దుష్ట్రీతిర్ సంగాంది వజగ త్రుయాం । అత్ర త్రుస్త్రా నిమిత్త స్వమ జజననానుపాదానే సంగాది పేతూ త్రుస్త్రా న శోభా మవవాతి । యయ
శ్రీ పాం సవత్రుష విశాసారో మేవ భాను మార్గ ప్రతిబింబ మ పాం ష్ఠం ప్రవిశయాం ప్ర భూ భవతే ॥ యత్రూ త్రుస్త్రా నిమిత్త భూతపృ భాను మతశ్చ ప్రవేశ
సాలానుపాదా వేజయ శ్రీ కమలికా సాం యే వి. తి ఫలో త్రుస్త్రా నామస మే బేన । అత శ్చ స్వరూపే త్రుస్త్రా యోం మే నిమిత్త సేవే పాదానం నానుపాదానాత్వే
ం శ్రైవ విదనం । అత స్మై కం పాం యత్ర త్రుస్త్రా యో పేదగసనా । అపా తృగుణా నిమిత్త జ్యోతిర్భావ స్వరూపో త్రుస్త్రా । అపా తృత్రి యోగుణా నిమిత్త
జాతిర్భావ స్వరూపో త్రుస్త్రా । అనుపా తృనిమిత్త జాతిర్భావ స్వరూపో త్రుస్త్రా । అపా తృత్రి యో నిమిత్త జాతిర్భావ స్వరూపో త్రుస్త్రా । అనుపా
తృగుణా నిమిత్త జాతిర్భావ స్వరూపో త్రుస్త్రా । అనుపా తృనిమిత్త జాతిర్భావ స్వరూపో త్రుస్త్రా । అపా తృగుణా నిమిత్త జాతిర్భావ పేతూ త్రు
స్త్రా । అపా తృగుణా నిమిత్త జాతిర్భావ పేతూ త్రుస్త్రా । అపా తృత్రి యో నిమిత్త జాతిర్భావ పేతూ త్రుస్త్రా । అపా తృత్రి యో నిమిత్త జాతిర్భా
వ పేతూ త్రుస్త్రా । అపా తృగుణా నిమిత్త జాతిర్భావ ఫలో త్రుస్త్రా । అపా తృగుణా నిమిత్త జాతిర్భావ ఫలో త్రుస్త్రా । అపా తృత్రి యో నిమిత్త జా
తిర్భావ ఫలో త్రుస్త్రా । అపా తృత్రి యో నిమిత్త జాతిర్భావ ఫలో త్రుస్త్రా । పంచ దశధా జాతిర్భావ త్రుస్త్రా యోః । అనేన్నై వ ప్రకారేణాత్ర మేవ గుణాత్రి
యో ద్విజా త్రుస్త్రా పి పరిగణానే యోః । పంచపాంచా త్రు షాడి యోః షట్పుంచాంశా న్మైదాం ప్రతి యమా సౌ త్రుస్త్రా తు అక్షుచ ఫల్గు లిం శ్మైదాం । తత్ర స్వ
రూపేత్రుస్త్రా యో మపినిమిత్తా పాదాన నియమోత్ । నిమిత్త స్వగత్వ తేగుణ రూప త్వా నత్రి యరూపత్వేన చాబారు త్రువ వి శేషాం భావ పాదేకవ ష

8

ವಿವಶಾ ಸುಂ [illegible] ಶೂನಾಹಂ ತಃ ರತ್ರಾಣೆ ಭುಜಂ ತಿಬಲು [illegible] ಭ್ಯಾ ವಷ್ಟಿತಿಂ ಕಾಮಕಿ । ಅತ್ರ ವಿಶ್ಲಿಷ್ಟ [illegible] ಲಾಂ ಪುಲಕಿತಾ [illegible] ಶ್ಲಿಷ್ಟ ವಿಶೇಷಣಾಮ
[illegible] ಯಾನಾಯಿಕಾ [illegible] ಪ್ರತೀತಿಃ । ಅನುರಕ್ತ ಭಾವ ವಿವ [illegible] ವಿಶೇಷ [illegible] ನಾಯಿಕ [illegible] ಪ್ರತೀತಿಃ । ಸಾಧಾ
ರಣಾ ವಿಶೇಷಣೇನ ಯುಧಾ । [illegible] ಸಮುದಯ [illegible] ನಿರ್ಭರ [illegible] । ಸಂ
ಜಾತ ಪು [illegible] ನಸಂತ [illegible] ಅತ್ರ [illegible] ಯಾನಕ
ಸಾಧಾರಣಾ ವಿಶೇಷಣಾ ಬಲಾಭ್ಯಾ [illegible] ನಾಯಿಕ [illegible] ಪ್ರತೀತಿಃ । [illegible] ವಿಶೇಷಣೇನ ಯುಧಾ । [illegible]
[illegible] ಪ್ರತಾಪ ರುದ್ರ [illegible] ಅತ್ರ [illegible]
[illegible] ವಸ್ತು [illegible] ಶಾಸ್ತ್ರ ಯು ವಸ್ತು [illegible] ಶಾಸ್ತ್ರ
ಯ ವಸ್ತು ನಿ ಶಾಸ್ತ್ರ ಯ [illegible] ಏವಂ ಚತುರ್ವಿಧಃ । [illegible]
[illegible] ಪ್ರತಾಪ ರುದ್ರ [illegible] ಅತ್ರ [illegible] ವಸ್ತು [illegible]
[illegible] ಪ್ರತೀತಿಃ । [illegible] ಪ್ರ [illegible]
ತಾಪ ರುದ್ರ [illegible] ಅತ್ರ [illegible] ಶಾಸ್ತ್ರ [illegible] ವಸ್ತು [illegible]
[illegible]
[illegible] ಪ್ರ [illegible] । ಅತ್ರ ಅಲಂಕಾರ ಶಾಸ್ತ್ರ ಯು ವಸ್ತು ನಿ ತಂ [illegible] ಶಾಸ್ತ್ರ ಸಿದ್ಧ ವಸ್ತು [illegible]
[illegible] । [illegible] ಲಂಕಾರ [illegible] ಅತ್ರ ಅಲಂಕಾರ ಶಾಸ್ತ್ರ

శ్రీ రామ
రుద్రయామ
౧౧

విప్రకళ్ళ తద్ర్వత్ నతదాత్మకాం। తారూ తారకా ఫా రాజ్య ఫఝ విపఝ యరూంశాంతిర యోత్రి తులాస ప్రైతిత్రి ఝధాం। అధ్ధి త్రుపూ ఖవ్ ఘు భయాం
సిద్ధారాకగాఘువిలోశ్శుల పత్రుభాసః। పతం తి తంతెప్పాంఝూ పతీనాం సాతం సురస్త్రో ఇనఘుకు మాన్నైః। అత్ర తవ్పాంగా పతనోంత్రత భాంవి
నోంది ఘు మాం ఖరతనస్సుస పాంతాం లతవిఘుతుంఘుతిపా వార్ పఝ విపఝయుః। భై దె అభైద రూ పాం తిశ యోంమి క్లై ఫగభాం బాంరు తాబాంతిశయ
తాం తు ఝధాం దినె దినె రుద్రనరాధిపఝ ప్రతాం పలత్ర్మ్య రుదయం ప్రయాం తి ప్రనాళతాం శేష దిగంతరా ళావివసవిత్తాం సాంధ్ర్యమునిం ధ్వఖాసాం। అ
త్రాందయం ప్రయాం తీ తిన్నెపైగా ఖదయ పవత్తాఘునదయ యోం రభిదాం ధ్వనసాం యః॥ అథ సపెంటి ప్రతిపత్రురూంశాం విమోంత్రి నిరూం పవతె
వినాం సంబంధి యల్లాంబి ఝూ ర్రఘు స్సుపరాం పతెతరవ్యూతాం రవ్యూతాం వాంసాబా అభివిమోంత్రి ఏతిష్మతాం యత్ర రసూవధసన్నిధాంనాం ధ్వసుత్రవ్వ
మరవ్యూంపాంథవెత్ సాంవిమోంత్రి సాబాదిధాం। అరవ్యూతాంయుధాం ప్రతాం వరుద్రదవఝగుణవర్ణన యాంవినాం తే ధ్వశీ తాంఝారవనాసంత్రాంను
థలం తవ తతరాః॥ అత్ర ప్రతాంవరుద్రగుణవర్ణనైన వినాం రాం ఘుతయాం తుస్సోంభవతవ్ఘుత్రుం। అనెన తాన్ను శోంభాం మిథుష్పీః వవీశ్చ సైః ప్రతాంరు
రుద్రో గుణవర్ణయితపబాద్రితి విధిరెవ ప్రతాం ఝతె। రవ్యూతాంయుధాం। కలాశూంగర్వనిఘుంజయతి జగతంధాం త్రు జగతాంరవుష్మతాంనం దెవిమ
లతిథవెరుద్రనవపతాం। వినాలత్ర్యూ త్రాఝు ప్రతిదివసపూర్ణం నిజతనుం ప్రకాశనపాసిందుర్ధుదిదివిధ్వె తునువిసుభగః॥ అత్ర ప్రతాంపరు
ద్ర ప్రతాం శమూనె చంద్రమసః కలంరైన వినాం శోంభనతవ్ఘుత్రుం సకలగుణానామినః ప్రతిపత్రుసుపుళసాం తాంనిధవళగుణవతు యు శరవ్యూ
తాంనాంస్వద్ధాతి। విశెషణానాం తామ్మెన యత్ర ప్రసుత్రవవత్తిర్ నాం। అప్రసుతసుగమ్యెసాంనసమాంసొక్తిఖుతె। యత్ర ప్రకల్పవిశెషణాసాం
ఘుబాద ప్రసుతం గవ్యూతె। సాం సమాసోంత్రిః తత్రవిధోం శ్లేష్ట విశెషణానాం మ్మసాధారణాం జాపవ్యూగతర్భం బతి। శ్లిష్ట విశెషణైన యథాం
సరాబావిశ్లదమెఖిలాం ప్ర లనతాం వవిబలంతనూంబప్రిలోరాంగాదంత్ర్రపతెః తవ పాం కాలతిరాంగల్యూం భక్తైతి తంతెప్పూర్ణో। తరబాగాందనురమై భాంవ

೧೩

13

[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]

14

[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]

[illegible] లంకారః [illegible]

[illegible] ప్రకాశః [illegible]

[illegible]

[illegible] ప్రకాశ ఇతి శ్లేష [illegible] లంకారా [illegible] ప్రకాశ [illegible]

[illegible] ప్రకాశ [illegible]

[illegible] విశేష [illegible] ప్రకాశ [illegible]

[illegible] ప్రకాశ [illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

ప్ర కర
[illegible]

17

[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]

18

[illegible]

19

20

21

పూర్వోక్తాలంకారరూపతా యత్ర పదం సంసృష్టిర్నిరపేక్షతా। తిలతండులసంశ్లేషవాదేయా యత్ర పరస్పరం। సంశ్లేషో యు
రలంకారాణాం సంసృష్టిర్నిరపేక్షతా। యత్ర తిలతండులవన్నాన్యోన్య పరస్పరసంబంధరూపతా ఆదయోర్భవతి సా సంసృష్టిః సా త్రివిధా శ
బ్దాలంకారగతత్వేన అర్థాలంకారగతత్వేన ఉభయగతత్వేన చ। శబ్దాలంకారసంసృష్టిర్యథా॥ శుభ్రత్వం భ్రమగంధసింధురధురాణి
ర్థోఽతివోర్వీతలాః స్వర్ణగతుంగతురంగమప్రతిభయా ప్రౌఢం దనస్యందనాః। తీవ్రాః శంభభవ తనుయుద్ధేషు భటా ఘోపసృష్టవిత్రతాం
నిస్సీమాః ప్రసరంతి రుద్రనృపతే కీర్తిః ప్రయాణోద్యమాః। అత్ర చైకానుప్రాసవృత్త్యనుప్రాసయోః సంసృష్టిః అర్థాలంకారసంసృ
ష్టిర్యథా॥ కాకతీంద్ర భవదూర్ధ్వరేఖాం ముఖేందుమానమదనవ్రతః। గగనే యాంత్యుపద్యుపథద్భ్యాం నిస్తులేనోదితవాన్। అత్ర నిదర్శనోపమయోః సం
సృష్టిః। ఉభయసంసృష్టిర్యథా॥ ప్రతాపరుద్రదోర్దండో మండలాగ్రాగమండితః॥ దర్శనాత్సమరే వీరైర్భుజగాః కృతాంతాని వా॥ అత్ర
వృత్త్యనుప్రాసోపమయోః సంసృష్టిః అథ సంకరో నిరూప్యతే। నీరక్షీరవదన్యోన్యసంబంధసాపేక్షస్తు సంకరః। అలంకారాణాం సాం
సంకరస్తు యథాపేక్షతః। యత్ర క్షీరనీరవన్నాన్యోన్య అలంకారాణాం పరస్పరసంబంధో భవతి స సంకరః। తస్య చత్వారో భేదాః అంగాంగిభావేన ఏకవాచకానుప్ర
ప్రవేశేన సందేహేన చ। తత్ర అంగాంగిభావేన సంకరో యథా॥ అత్యుగ్రం ప్రతాపరుద్ర నృపతే తవాసికృద్వాప్యయం తావదంబినే సంధుక్షేం
క్షోణీశే భువి భూపతీంద్రధరణౌ ఖిన్నే ప్రవృద్ధవహ్నిః సన్నిధౌ। అత్ర సుజాయిలాశ్రితదప్టశఖిత త్వాచత్రి తాం పొందయంతీ యంత్రా
కారం తవ వల్లభ భుజగరాజ నంద మాలత్యాః। అత్ర ద్యుతిరభిన్న వద్వాక్యైకదేశే త్రిష్టుప్ మాలంకారేణాభిప్రాయానుకూల్యాదంబినీత్వ
ప్రత్యుపమా ప్రసాధనతనిత సజాతీయయోరంగాంగిభావః॥ కాదంబినీవల్లీవిషయే ఇతి సమాసాంత్య యుగాంతప్రాగేవ సృ
ష్టా తాపరోధ ఇత్యత్ర శ్లేషముపమాలాంకారః॥ విజాతీయసంకరో యథా॥ ప్రతాపరుద్రస్య కేళీవనాగారం ప్రస్ఫురణ

23

अलंकारप्रकाररत्न